

*“Œimdi yarım kalmış bir sevgi kadar
onulmazsın içimde”*

(Bir mısra-i berceste)

**GEYİKLİ'NİN
SARMAŞIKLARI**

Birinci Karşılaşma

-Yüzünün renginden bildim-

Bu minibüs Ada'ya mı gidiyor?

Bu minibüs düşlere mi gidiyor, der gibi söyledi bunu.

Üzerinde beyaz bir bluzla basmadan süt mavisi bir etek, yüzünde gölgelenmiş bir çocukluk vardı.

Bu minibüs kaçışlara mı?..

Unutuşlara mı?..

Yalnızlıklara mı?..

Çanakkale'nin o yaz rüyalarıyla mahmur otogarında. Sırtını, minibüsün zeytin ağaçları ve deniz resmedilmiş kapısına -biraz da umarsızca- yasladı, kaldı.

Duruşunda bir çağrı olan insanlardandı. Oysa, duyabildiği yalnız kuru bir 'evet' oldu.

Ötesi yok(tu).

Ben, her zaman böyleyim.

Yanında oturan o lepiska saçlı kadınla konuşuyor yol boyunca.

Daha doğrusu lepiska saçlı kadın anlatıyor, o dinliyor.

Hatta dinlemiyor ve çok başka yerlerde bir şeyleri düşünüyor gibi.

Uzaklarında ne var?

Yüzünün rengi neden bu kadar tanıdık?

Yağmursuz, ama serin bir kasım akşamı. Şehremini'den Fındıkzade'ye inen caddenin kaldırımalarını çınar yaprakları doldurmuş. Sanki onları çiğniyor olmaktan tuhaf bir azap duyarak yürüyorduk, durduk. Sırtımı bir ağacın gövdesine yasladım, gözlerinin içine baktım. Ya anladın beni bu kez ya da "menekşeler", unutulmaya bırakılmış bir düş olarak kalmaya mahkûm bundan böyle.

Bir karar anı. Yazık, sen bunun farkında değilsin. Aynı

umursamazlık, aynı bilmezden gelme, aynı boşveriş. “Hadi, ne söyleyeceksen söyle Selim, Emir bekliyor.”

Yerdeki yaprakların rengi sanki yüzüme vurmuştu. Ve soğuk kış akşamlarında şehrin karanlık sokakları kadar düş yitimleriyle doluydu.

Sen Fındıkzade'ye doğru, elinde telefon, yürürken; arkandan bakmayı bıraktığım sırada, eczanenin vitrin aynasında göz göze geldiğim o çehreyi belki ömrümce unutmayacağım.

Geyikli'nin içinden geçerken, bir evin beyaz badanalı avlusundan sarkan sarmaşıklara, işte benim o akşam, aynadaki suretime baktığım gibi baktı.

Lepiska saçlı kadın şimdi anlatmayı bırakmıştı. Yükleri İskelesi'ne geldiğimiz zaman, önce lepiska saçlı kadın, arkasından o ve onun hemen ardından da ben indim minibüsten...

Her vakit olduğu gibi, iskeleden denize giren çocuklar vardı.

Feribot iskeleye yanaşana değin, denize atlayışlarını izler, oyalanırım.

Durup onları seyre koyuldum yine. Oysa içimden geçen hiç de bu değildi.

Ben, her zaman böyleyim.

Saatler sonra, bu kez bir başka iskelenin yanında, denize giren çocukları izliyorum yine.

(Çocuklar neden hep denize iskeleden girerler böyle yerlerde?)

Ada'nın sahil boyu kanepelerinden birinde, yalnız, yadırgamasız.

Her şey, -sanki- buradalığımı ve bir başınalığımı kanıksamış.

İnanılmazdı. Ve rüyalara vakitsiz giren bir umut gibi te-dirginlik vericiydi.

Belki bu yüzden, onu görmemle, bakışlarımı ondan çekip almam bir oldu.

Akşam serinliğinde denize atlayan çocukları seyre daldım yeniden.

Gidip tam arkamdaki çay bahçesinden çubuk kraker aldığı, kaldırım taşının üzerine oturup uzaklara bakarak yediğini, feribotun iskeleye yanaştığını görünce yerinden doğrulduğunu, o kulübenin yanından geçmekte iken birden eski bir motosikletin üzerine yerleştirilmiş kovalara dikilen sardunyaları fark ettiğini ve bunları fotoğrafladığını biliyordum yine de.

Dakikalar hızla geçti. Feribot, düşleri, kaçışları, yalnızlıkları, “Ben buradayım, ya sen neredesin?” diye bağırın görünmez sesleri içine ala ala kalabalıklaştı...

Bunaldım. Aşağıya, arabaların bulunduğu güverteye indim. Buranın görece tenhalığında, sulara bazı resimler çizmeye başladım. Birtakım gölgeler kaçıştı dalgaların arasından. Bu Ada'ya niçin tutuklu olduğumu haykırıyorlardı.

Biliyor musun sana o ayrılık e-mailini attığım günün akşamı, Şehremini'nin sokaklarında amaçsızca dolanırken sanki sana değil de çocukluğuma veda etmişim gibi bir his kapladı içimi.

Artık gitmek, uzaklaşmak, kaybolmak kaçınılmazdı.

Birden onun da benimle aynı yere, dalgaların dağıldığı ve o beyaz köpüklerin gölgeli sulara kaybolduğu noktaya baktığını fark ediyorum.

Bu “yakınlığı” hayal etmemiştim. Onun güverteye ineceğini, üstelik tam da yanımdan...

Ümit, sevinç ve gerginlik.

Yine de dönüp ona bakıyorum, iyice, bir şeyleri kaydetmek ister gibi.

Yüzündeki hatlar, daha çok, Mezopotamya tanrıçalarının hüznünlü asaletini taşıyor.

Buğday yanığı bir ten. Dalgalı saçlar koyu renk ve gür. İri siyah gözler, yolcu salonundan güverteye kadar inen neşeli uğultuyla uyumsuz, bir parça alay eder gibi. Derin, felsefi, yabancı.

Çok iyi tanıyorum: İncitilmiş, ama mağrur bir “çocuk yüzü” bu.

Dağılan köpüklerin arasında ne gördüğünü sorsam...

Fazla elit, aşırı duygusal ya da hafif kaçık biri olduğumu düşünebilir. Her ihtimalde, sıra dışı biri olduğuma kanaat getirir. Bu, beni ona yakınlaştırmaz. Daha basit, daha yalın bir giriş?..

Rüzgâr, süt mavisi eteğinin uçlarıyla oynuyor. Buna karşın, kaygısız. Gözler hâlâ köpüklerin uzaklaştığı yerde.

Yüzünün renginden bildim. Anladım. Birkaç saniyede yakın hissettim. Hatta sevdim onu.

Yukarıdan, yolcu salonundan güverteye, yanıma inişi, belki sabah gelirken, o soruyu sorduğunda bana, başka kimselerin anlayamayacağı sırrı yüzümde okuyuşundandı; “Bu minibüs Ada’ya mı gidiyor?” derken duyurmaya çalıştığı bir şeyleri benim duyduğumu fark edişinden... Belki de tamamen bir tesadüftü ve sadece dalgaları yakından görmek istemişti.

Yine de ona sormak isterdim.

Yükyeri İskelesi’ne yaklaşırken biz...

O dağılan, beyaz köpüklerin arasında, yeniden bulabileceği inancı var mıydı içinde?

İkinci Karşılaşma

-Bazen küçük bir sokağa neler sığmaz-

Minibüsün denizli, zeytin ağaçlı kapısına bu kez ben sırtımı yasladım, kaldım. Oyunağı elinden alınmış çocuk gibi.

Şoför motoru çalıştırmıştı. Binmek ve gitmek zorundaydım.

Oysa bu hâl, bana o kadar aşınaydı ki. Uzun yıllar otobüs duraklarında birilerini bekledim. Havaların erkenden

karardığı, trafiğin inadına sıkıştığı o ıslak kış akşamlarında, en fazla yarım saatlik bir yolculuk boyunca, bir çehrede teselli aramak... Bu teselliye bulsam da bulamasam da hemen her seferinde teskin olmuş olarak inmek otobüsten... Yarım saat için seyredilen bir yüzün üstüne ne hayaller kurmak... Menekşe bahçemle de yine otobüs beklerken tanışmamış mıydık?..

Bekledim, gelmedi.

İntepe'nin yangında kül olan çam ağaçlarına bakarken, boğazıma gelip bir şey tıkanı.

Daha bir hafta önce buradan içimde bir masalla geçmiştim.

Yaklaşık iki saat kadar sonra feribottan adımımı Ada'ya değil, koyu bir yalnızlığa attım. Gittim, iskeleyi gören o kanepelerden birine oturdum. Bugün Ada'yı hiç gezesim yoktu. Zaten yaz başından beri her hafta sonu gele gide keşfetmediğim bir yeri de kalmamıştı.

Kalktım, bu yüzden Şehremini'nin o bir zaman hayallerimle dolu sokaklarına gittim.

Semtin yabancıları olanların pek de bilmediği o küçük parkında, kaydırakların yanındaki o tahta kanepede otuyorduk. Sen çantandan sigaranı çıkarıp yanına, kanepenin üzerine bıraktın. Ben "elemini" yanında getirmişsin yine diyerek takıldım sana. Oysa o dakika gözlerin, beni espri yapmamaya telkin eden bir serinlikle doldu, kuru bir iki sözle derslerin giderek ağırlaştığından, bitirince bir de uzmanlığı kazanmak derdinin olduğundan yakındın, hiç dinlememiş gibi, 'Niçin bu hayatta ısrar ediyorsun?' dedim, 'Ne zamana kadar?' Sesin titreyerek bir kez daha anlattın: Emir'le aranızda duygusal bir yakınlık olmadığını, ama benimle de olamayacağını, onunla sadece birlikte yaşadığını, benim bir "dost" olduğumu, kendisini yargılamaya hakkımın hiç olmadığını, "sanki her önüne gelenle birlikte olan biri" imasını artık bırakmamı, buna çok sinirlendiğini, artı

Emir'le ilişkisinin ayrıntılarının beni hiç ilgilendirmediğini... Her sözün bir rüyamı çaldı menekşe bahçem.

Hepsi de aynı anda suya gömüldüler. Çocuklar. İskenenin yanından, karşıdaki yat limanına kadar yarışıyorlar. Suyun üzerinde acımasız beyaz köpükler oluşuyor onlar yüzerken.

Kalkmalıyım. Ada'nın kimselerin bilmediği o yerlerine gitmeliyim bugün.

Tenha bir koyun aşinalığında unutmaya çalışmalıyım. Her şeyi.

Öğle – on üç feribotu fener tarafında görüldü. Feribotun iskeleye yanaşmasını beklemeli. Ada'nın gelip geçici konuklarının bir bölümünü hiç değilse alıp gitmesini ummalı. Sonra da...

Emin olmak için gözlerimi kapayıp yeniden açıyorum: Arabaların bulunduğu güvertede. Sulara eğilmiş bakıyor. Yine. Köpüklere ve köpüklerin dağıldığı yere.

Hızla yerimden kalkıp iskeleye doğru yürüyorum koşar adım.

Belki bir düşün parçası. Ama hayal değil.

Feribot yanaşır yanaşmaz, Ada'ya iniyor. Üzerinde yine süt mavisi basma eteği. İskele ile balıkçı restoranlarının bulunduğu yerin arasına sıkışmış ölü bir koy var. Durgun, içine kapalı. Tam o koyun kenarında yüz yüze geliyoruz.

Geçen hafta, suların üzerindeki beyazlıklara ya da Geyikli'deki o evin avlusunu saran sarmaşıklara baktığı gibi bakıyor. Yavaşlıyor. Durur gibi oluyor. Yine bakıyor. Yanımdan usulca geçip Ayazma minibüslerinin kalktığı yere kadar ağır ağır yürümeye devam ediyor. Arkasına dönüp bakıyor bir iki kez daha. Bense, başımı öte yana çevirip feribottan inen son yolcuları izlemeye koyuluyorum. Sanki aralarından birini beklermişim gibi.

Ben, her zaman böyleyim.

Derin, sarsıcı bir hüznün. Güzün yerde savrulan yaprakları çağrıştıran. Pişmanlık. Öfke. Ada'nın dar sokaklarında dolanıyorum. Halil Kaptan'ın evinin önünden yukarı vurup bakımsız bir bahçenin gölgelediği -o evlerin arasına sıkışmış- küçük meydana çıkıyorum. Sonra sağa dönüp caminin üst tarafında kalan arka sokaklardan Ayazma yoluna ulaşmayı deniyorum. Evlerin açık pencerelerinden yorgun bir yaz sonu taşıyor sokaklara. Arnavut kaldırımlarında ağırlaşıyor zaman. Kendi kendime kurduğum öyküden kaçmaya mı zorluyorum kendimi? Yoksa dönüp dönüp bırakılan ısrarlı bir bakışı bile hor görecektir kadar mı kırdın inançlarımı menekşe bahçem?

Yolu geçip diğer mahallenin karşıma çıkan ilk sokağına doğru yürüyorum.

Sokağın hemen girişindeki şarap evinin önünde...

Bu kadarı inanılmaz artık. Belki de bana gerçekmiş gibi gelen uzun sürmüş bir rüyanın içindeyim. Bu yanılsama sona erer ermez, birazdan tuhaf bir sersemlik duygusuyla uyanacağım. Ve o zaman içimde tatlı bir imbat esintisine benzer bir şeyler kalacak yalnız.

Derin derin bakışıyoruz bir an.

“Merhaba!”

Gözlerinde yalnız zeytuni düşler değil, gece hüznüleri de var.

“Merhaba! Nasıl buldunuz Ada'mızı?”

İlk selamı onun vermesi içimde bir şeyleri çözdü. Sohbeta doğru gidebilecek güzel bir soru döküldü dudaklarımdan.

“Rüya gibi. Hem esrarlı. Hem de insanı hayatın karmaşasından bir anlık koparıp avutan.”

Sözleri de gözleri gibi insanı durduran, üzerinde düşündüren, yoran ve bağlayan, çok şeyle yüklü, ağır...

“İsterseniz birlikte gezebiliriz.”

“İyi olur. Gördüğüm kadarıyla siz de yalnızsınız...”

Bir ima mı bu? Bir sınama, ya da hatırlatma?..

Çiçek Fırını'nın önünden geçip Rum mahallesini ortadan ikiye ayıran o upuzun sokağa çıkıyoruz. Beyaz evlerin, kapı başlarında açmış sardunyaların, mor salkımların, eşiklere oturmuş misafirlerini bekleyen pansiyoner kadınların arasından sessizce yürüyoruz. Kilisenin yanından geçerken, başını kaldırıp çan kulesine bakıyor. "Eski Rum mahallesi" diyorum. "Evlerin şimdi çoğu karşıdan, Çanak-kale köylerinden gelenlerce kullanılıyor. Ama hâlâ bir iki Rum ailesi var. Şu yeşil ahşap pervazlı evi görüyor musunuz?" Kiliseyi geçer geçmez aşağı inen sokağın başındaki evi gösteriyorum. "Ada'yı bırakamayan bir aile oturur. Akşamın gölgeleri çoğalınca sokakta oynayan iki çocuğun Rumca seslenişlerini duyabilirsiniz." "Bırakıp gitmek zor," diyor, "Bırakıp gidilmek de öyle..." Sözleri beni kanatıyor. Susmaya zorluyor. Sokağın kalan kısmını ağırlaşarak yürüyoruz. Çeşmenin olduğu yere geldiğimiz zaman, "İzninle" diyor ve elini suyun altına tutarak avuç avuç içiyor. "İzninle?" Bir anlık bir boş bulunma olmalı. "Bu sokak bu kadar," diyorum. "Ada'nın en uzun sokağı, ama gördünüz işte, bir solukta yürünüverdi. Hep böyledir Ada'nın sokakları. İçine hiçbir ânı sığdıramadan bitiverirler." Ağzının kenarında kalan damlalar, çenesine doğru süzülüyor. "Belki de yanılıyorsun," diyor. "Küçücük bir sokağa bazen neler sığmaz..." Çeşmenin arka tarafındaki ağaçlardan birine yaslanıyorum. Çok yorgunum. Yaz başından beri bu sokaklarda tek başıma dolaşmaya alışmışım. Biriyle yürümek, ağır geldi. "Hadi," diyorum, "Kale'nin arka tarafında pek kimsenin bilmediği, oturup dalgaları seyredebileceğimiz bir yer var. Oraya gidelim." O küçük kumsala bırakılmış, üzeri yazılarla dolu kanepeye çöküyoruz. İyi ki bu sabah siyah tişörtümle sarı şortumu giymişim. Bu, beni olduğumdan daha genç gösteriyor. "Anlatsanıza," diyorum, "niçin iki haftadır üst üste. Böyle yalnız başınıza..." Önce kırık dökük başlı-

yor. Sonra anlatıyor içinde biriktirdiği şeylerden bir ikisini... Sıra bende. Nesi var, hiçbir şeyi anlatabilme ümidim yok artık. "İnanç" dediğimiz şeyin aslında yaşayan bir şey olduğunu, nefesini yitirdiği zaman yeniden hayat vermenin hiç de kolay olmadığını menekşe bahçem bana kanata kanata öğretti. İkimiz de susuyor, dalgalara ve üzerindeki beyaz köpüklere bakıyoruz şimdi. Karşıdan gelen rüzgâr basma eteğinin uçlarıyla oynuyor, gün yanığı diz kapaklarını açıyor ikide bir. Pürüzsüz. Güneşin altında pırıl pırıl... Keşke. Ama hayır, zamanın sarkacında yitirdiklerimizi geri kazanmış gibi yapamayız. Sevmek için de çok geç kalınmış anlarımız vardır. Yine de...

"Kaç feribotuyla dönüyoruz?" diyorum, sesimde ümitsizcesine de olsa bir yakınlıkla.

"Ben bugün en son feribotla döneceğim," diyor. "Sen beni bekleme. Polenlerde gün batımını izleyeceğim. Yalnız."

"Haftaya da gelecek misiniz? Bir buçuk saatte pek az yeri dolaşabildik."

"Geleceğim. O zaman daha uzun buluşuruz; Ada'nın bilmediğim taraflarını gezdirirsin."

"Anlaştık."

"Ben Polenlere giden tur minibüsünün saati gelene kadar hediyelik eşya satan tezgâhların yanında oyalanırım," diyor. "Sen altı feribotunu kaçırma. Haftaya yine buradayım nasıl olsa." Balıkçı restoranları ile iskele arasındaki o koya kadar birlikte yürüyoruz; eski bir teknenin önünde ayrılırken gözlerimin içine bakıyor uzun uzun. Bir şeyleri sezmişçesine, ama durgun, hüzünlü...

Üçüncü Karşılaşma

-Geriye Geyikli'nin sarmaşıkları kaldı yalnız-

Feribottan, ağustos sonunun yakmayan güneşiyle indim. İçimde bütün bir hafta boyunca yinelediğim birkaç söz. Ada, küçük meydan, ağaç altı lokantaları, Ayazma'ya doğru giden o yol, ötelerdeki bağ evleri, her zamankinden daha anlamlı bu sabah. Onu yine o şarap evinin önünde mi beklemeliyim? Burasını niçin konuşmadık sanki. Oradan Ayazma yolunu tutar Umut tepesine gideriz. Bu adı ben koydum. Ada'nın yerlilerinin bile bilmediği, bilse bile bir kez olsun çıkmayı denemediği Ada'nın bu her ufka açık en yüksek noktasına. Belki yorulur biraz. Ama anlar.

Şarap evinin önünde yok. Rum mahallesini ikiye bölen o dar, uzun sokakta da. Kilisenin yakınlarında da. Çan kulesini en güzel gören o mavi panjurlu evin önünde de... Daha geçen hafta, çenesinden damlalar süzülerek su içtiği o çeşmenin arkasındaki küçük ağaçlıkta da...

Gidip geliyorum, belki altı, yedi defadır. Bir uçtan bir uca.

Bir sokak meğerse içine ne çok şeyi alabilirmiş.

İskelenin yanındaki kanepelerden birine oturmuş, bunu düşünüyorum şimdi. Çocuklar birbiri ardınca suya atlıyorlar yine. Hava, bir yaz sonu kadar buruk.

“Merhaba.”

Arkamı dönüyorum. Beyaz bluzunun altına yine süt mavisi basma eteğini giymiş. İlk dikkatimi bu çekiyor. Gözler, yalnız bu kez çok koyu bir kahve gibi, hem sıcak hem acı.

“Bugün hani beraber gezecektik?”

“Ya kusura bakma. Sabah erken geldim. Ada'nın içlerine doğru yürüdüm. Yalnız.”

Feribot siren çalıyor. Kalkmak üzere. Doğruluyorum oturduğum yerden. Sonra birlikte koşuyoruz. Yukarı çıkmaya gerek görmeden dosdoğru arabaların bulunduğu güverteye gidiyoruz. Suların üzerinde dağılan köpüklere bakıyor yine öyle. “Ada’ya son gelişimdi,” diyor neden sonra. “İnince Ezine minibüsüne bineceğim. Oradan da...” Açıklamak ister gibi, “Anlattım sana geçen hafta,” diye ekliyor. Hepsi bu kadar mı? Yüzüne bakıyorum. Yirmilerinin başında bir kızla hayli uyumsuz bir yığın renkle yüklü. “Buralara sanmam ki bir daha yolum düşsün,” diyor, “ama seni tanımak güzeldi, çok farklı birisin.” Ya her şeyi anladı ya da hiçbir şeyi anlamadı. Karar veremiyorum.

Bir koşu inip Ezine minibüsüne biniyor, feribot iskeleye yanaşınca. Geyikli’ye kadar arka arkaya gidiyor minibüslerimiz. Geyikli’nin içinde durdukları sırada onları solluyoruz. Dönüp son bir kez baksın istiyorum yanlarından ya yaşça geçerken. Ne kadar anlaşılmaz, ne kadar çözümsüz, ne kadar tuhaf bir ilişki yaşamış olsak da üç haftada sadece bir buçuk saate sığdırılmış...

Biz geçerken, başını, öte yanında, avluyu biteviye saran sarmaşıklardan çekip almıyor. Baktığı yerde neyi gördüğünü şimdi hiç kestiremiyorum.

Minibüsümüz, biraz sonra, onları bırakıp ileriki sapaktan Çanakkale yoluna dönüyor...

